

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมการสอนดนตรีในสภวิทยาลัยอีสานไต้ มีลำดับขั้นตอนสรุปรวมทั้ง การอภิปรายและ เสนอแนะ ดังค่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ภาควิชาดนตรี สภวิทยาลัยอีสานไต้
2. ส้ารวจปัญหาการเรียนการสอนของอาจารย์และนักศึกษในภาควิชาดนตรี สภวิทยาลัยอีสานไต้
3. เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีในสภวิทยาลัยอีสานไต้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ เป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นอาจารย์และนักศึกษา ภาควิชาดนตรี ในสภวิทยาลัยอีสานไต้ ที่ทำการเรียนการสอน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2531 ทั้งหมด เป็นอาจารย์ 19 คน นักศึกษา 166 คน ได้แบบสอบถามกลับคืนมาเป็นของอาจารย์ 18 ชุด คิดเป็นร้อยละ 97.74 นักศึกษา 150 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.36

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบส้ารวจพฤติกรรมการเรียน การสอนดนตรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยได้รับการแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรักรษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรักรษาร่วม โดยมีลักษณะดังนี้

แบบสอบถาม แบ่งออก เป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะ เป็นแบบกำหนดให้ เลือก (Check list) และให้เติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นในชั้น เรียน แบ่งออก เป็น 9 ด้าน รวม 73 ข้อคำถาม แต่ละข้อคำถาม ถามความคิดเห็นโดยให้ตอบแบบชนิด มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งแบ่งออก เป็น 4 ช่วงคะแนน

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนมีข้อคำถามรวม 26 ข้อ เป็นลักษณะคำถามให้ตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ช่วง กำหนดค่าคะแนน เช่นเดียวกับตอนที่ 2

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการเรียนการสอน แบ่งเป็น 7 ด้าน ลักษณะคำถาม เป็นแบบปลายเปิด

แบบสำรวจพฤติกรรม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นแบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) พร้อมทั้งการอธิบายลักษณะพฤติกรรมที่เกิดขึ้น

ตอนที่ 2 เป็นส่วนสรุปการสำรวจพฤติกรรมเกี่ยวกับข้อมูลของสถาบัน วิชา อาจารย์ ผู้สอน จุดมุ่งหมาย และข้อคิดเห็นของผู้วิจัยในพฤติกรรมการสอนที่เกิดขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสำรวจพฤติกรรมด้วยตนเอง จากนั้นได้นำข้อมูลมาตรวจความสมบูรณ์เพื่อการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติดังนี้

1.1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ข้อคำถามในตอนที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนการสอน และตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งเป็นความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาวินิจฉัยข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบค่า t (t-test)

1.3 ตอนที่ 4 เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน จากความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่

2. แบบสังเกตพฤติกรรม นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย จะแยกกล่าวเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจพฤติกรรมมีสาระดังนี้

ส่วนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

- 1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 1.2 ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน
- 1.3 ปัญหาการเรียนการสอนดนตรี
- 1.4 แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี

1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า อาจารย์ที่เป็นประชากรทั้งหมด 18 คน เป็นเพศชายร้อยละ 77.78 มีอายุช่วง 31-35 ปี มากที่สุด ร้อยละ 38.89 ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีร้อยละ 83.33 มีประสบการณ์การสอน 7-9 ปี ส่วนใหญ่มีความถนัดเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่าร้อยละ 44.44 มีชั่วโมงสอนด้านทฤษฎีเฉลี่ยคนละ 4.3 ชั่วโมง/สัปดาห์ ประวัติดิ 0.28 ชั่วโมง/สัปดาห์ และปฏิบัติ 9.3 ชั่วโมง/สัปดาห์

ส่วนนักศึกษาที่เป็นประชากรทั้งหมด 150 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.67 มีความถนัดเครื่องดนตรีประเภทเครื่องดีด จำนวนร้อยละ 48.00 รองลงมา ได้แก่ เครื่องเป่าร้อยละ 34.00 เกรดเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 2.51-3.00

1.2 ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน ดังนี้

ด้านลักษณะส่วนตัวของผู้เรียนผู้สอน อาจารย์และนักศึกษาล้วนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการแต่งกายของอาจารย์เรียบร้อยมาก การควบคุมอารมณ์ระหว่างที่สอน และมีวิธีการสอนที่ดึงความสนใจของนักศึกษานานกลาง ส่วนความมีอารมณ์ขันของอาจารย์อยู่ในลำดับปานกลาง ซึ่งเป็นลำดับสุดท้าย ส่วนใหญ่อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมมากกว่าความคิดเห็นของนักศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงปานกลางเช่นเดียวกัน

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ วิธีสอนของอาจารย์สามารถดึงความสนใจของนักศึกษาในหมวดวิชาปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม อาจารย์และนักศึกษาค่ามีความคิดเห็นอยู่ในช่วงปานกลางเช่นเดียวกัน ส่วนหมวดวิชาสัมมนา เรื่องความมีอารมณ์ขันของอาจารย์นั้น อาจารย์เห็นว่าปานกลาง และนักศึกษามองเห็นว่าน้อย และความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของอาจารย์นั้น อาจารย์เห็นว่ามีมากแต่นักศึกษาเห็นว่าน้อย

ด้านภาษาและเสียง อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีการใช้ภาษาที่สอดคล้องกับวัยของนักศึกษาและมีการสื่อความหมายชัดเจนในขณะที่สอนมาก แต่นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า มีปานกลาง ส่วนใหญ่อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมมากกว่าความคิดเห็นของนักศึกษาที่อยู่ในช่วงปานกลางเช่นเดียวกัน

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การใช้ภาษาที่สอดคล้องกับวัยของนักศึกษา หมวดวิชาประวัติและสัมมนาอาจารย์เห็นว่ามีมาก แต่นักศึกษาเห็นว่ามีปานกลาง ส่วนการสื่อความหมายชัดเจนในขณะสอนของอาจารย์ในหมวดวิชาทฤษฎีและประวัติอาจารย์เห็นว่าเกิดขึ้นมากแต่นักศึกษาเห็นว่าเกิดขึ้นปานกลางที่ระดับ .01 การสื่อความหมายชัดเจนของอาจารย์ในหมวดวิชาปฏิบัติและสัมมนาอาจารย์เห็นว่าเกิดขึ้นมากแต่นักศึกษาเห็นว่าเกิดขึ้นปานกลาง

ด้านการเตรียมการเรียนการสอน อาจารย์และนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าอาจารย์มีการให้รายละเอียดวิชาและกำหนดการเรียนล่วงหน้า กำหนดรายละเอียดวิชาที่สอน และทำแผนการสอนปานกลาง โดยที่มีการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้เรียนผู้สอน เป็นลำดับสุดท้าย ยกเว้นหมวดวิชาสัมมนาซึ่งอาจารย์เห็นว่าพฤติกรรมข้างต้นเกิดขึ้นมากแต่นักศึกษาเห็นว่าเกิดขึ้นน้อย ส่วนใหญ่อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมมากกว่านักศึกษาที่อยู่ในช่วงปานกลางเช่นเดียวกัน

ในเรื่องอาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การให้รายละเอียดของวิชาและกำหนดการเรียนล่วงหน้าในหมวดวิชาทฤษฎีและประวัติ อย่างไรก็ตามทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความเห็นปานกลางเช่นเดียวกัน และการกำหนดการเรียนรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่สอนของอาจารย์ในหมวดวิชาประวัติโดยทั้งอาจารย์

และนักศึกษามีความเห็นปานกลาง เช่นเดียวกัน ส่วนการวางแผน การเรียนการสอนร่วมกันในหมวดวิชาสัมมนา อาจารย์เห็นว่ามีปานกลาง แต่นักศึกษาเห็นว่ามีน้อย ที่ระดับ .01 คือ การให้รายละเอียดและกำหนดการเรียนล่วงหน้าในหมวดวิชาสัมมนาอาจารย์เห็นว่ามีมาก นักศึกษาเห็นว่ามีน้อย การกำหนดรายละเอียดวิชาที่สอนในหมวดวิชาทฤษฎีและสัมมนาอาจารย์เห็นว่ามีมาก นักศึกษาเห็นว่ามีปานกลาง การทำแผนการสอนล่วงหน้า ในหมวดวิชาสัมมนาอาจารย์เห็นว่ามีมาก นักศึกษาเห็นว่ามีน้อย

ด้านการเสนอเนื้อหา อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าการเรียงลำดับข้อมูลพรรณรายประกอบสื่อหรือสาธิต ใช้วิธี สอนหลายแบบ ยกตัวอย่าง กำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลา และสรุปบทเรียน อยู่ในช่วงปานกลาง ยกเว้นหมวดวิชาสัมมนาส่วนใหญ่อาจารย์เห็นว่ามีมาก แต่นักศึกษาเห็นว่ามีน้อย

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01. คือสอนโดยใช้การบรรยายประกอบสื่อหรือประกอบสาธิตในหมวดวิชาทฤษฎี อย่างไรก็ตาม อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นปานกลางเช่นเดียวกัน มีการสอนหลายแบบในหมวดวิชาสัมมนา อาจารย์เห็นว่ามีมาก นักศึกษาเห็นว่ามีน้อย ส่วนในหมวดวิชาปฏิบัติเรื่องการยกตัวอย่างอย่างเหมาะสม อาจารย์เห็นว่ามีมาก นักศึกษาเห็นว่ามีปานกลาง การสรุปบทเรียน อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่ามีปานกลางเช่นเดียวกัน หมวดวิชาสัมมนา เรื่องการกำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาและมีการสรุปบทเรียน อาจารย์เห็นว่ามีมาก นักศึกษาเห็นว่ามีปานกลาง ที่ระดับ .05 คือ หมวดวิชาทฤษฎีใช้วิธีสอนหลายแบบ โดยอาจารย์และนักศึกษาเห็นว่ามีปานกลางเช่นเดียวกัน ส่วนหมวดวิชาปฏิบัติการสอนโดยวิธีบรรยายประกอบสื่อหรือประกอบสาธิตและกำหนดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาทั้งอาจารย์และนักศึกษาเห็นว่ามีปานกลางเช่นเดียวกัน

ด้านการจูงใจ อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นว่าการช่วยเหลือนักศึกษาที่บกพร่องในการเรียน ชมเชย และติชมอย่างมีเหตุผล ปานกลาง ยกเว้นในหมวดวิชาปฏิบัติเรื่องการติชมอย่างมีเหตุผลที่อาจารย์เห็นว่ามีมากนักศึกษาเห็นว่ามีปานกลาง และหมวดวิชาสัมมนาที่เห็นว่าการช่วยเหลือนักศึกษาที่บกพร่องในการเรียน ชมเชย ติชมอย่างมีเหตุผล โดยอาจารย์เห็นว่ามีมากแต่นักศึกษาเห็นว่ามีปานกลาง

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ หมวดวิชาสัมมนาในเรื่องการช่วยเหลือนักศึกษาที่บกพร่องในการเรียน ชมเชย การติชมอย่างมีเหตุผล อาจารย์เห็นว่ามาก แต่นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง ที่ระดับ .05 คือ การจงใจให้รักและศรัทธาวิชาชีวิตคนตรี อาจารย์เห็นว่ามาก นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง

ด้านการประเมินผล อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าการชักจูงในช่วงโมงตรวจแจ้งผลการสอบรวดเร็ว ทดสอบย่อย แจ้งผลการเรียนเป็นระยะ ง่าย เพื่อให้ใช้ความรู้ในการตอบหรือแก้ปัญหา การประเมินวัดความรู้ ยุติธรรมในการประเมินผล ปานกลาง ยกเว้นในหมวดวิชาสัมมนาที่อาจารย์เห็นว่าปานกลาง นักศึกษาเห็นว่าน้อย และหมวดวิชาปฏิบัติการทดสอบรายบุคคลที่อาจารย์เห็นว่ามาก แต่นักศึกษาเห็นว่าน้อย ส่วนใหญ่อาจารย์มีความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมมากกว่านักศึกษาที่อยู่ในช่วงปานกลางเช่นเดียวกัน

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ หมวดวิชาประวัติ เรื่องการถามปัญหาให้ผู้ตอบใช้ความรู้ ทฤษฎีตอบ แต่อย่างไรก็ตาม อาจารย์และนักศึกษาดังกล่าวก็มีความเห็นอยู่ในช่วงปานกลางเช่นเดียวกัน การประเมินวัดความรู้ความสามารถของนักศึกษา อาจารย์เห็นว่ามาก นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง ส่วนในหมวดวิชาสัมมนา เรื่องการถามปัญหาให้ผู้ตอบใช้ความรู้ ทฤษฎีตอบ การประเมินวัดความรู้ความสามารถ ตัดสินผลการเรียนวิธีอิงเกณฑ์ อาจารย์เห็นว่าปานกลาง นักศึกษาเห็นว่าน้อย ส่วนความยุติธรรมในการประเมินผล อาจารย์เห็นว่ามาก นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง ที่ระดับ .05 คือ หมวดวิชาปฏิบัติ เรื่อง ความยุติธรรมในการประเมินผลโดยอาจารย์และนักศึกษาดังเห็นว่าปานกลาง เช่นเดียวกัน ส่วนการทดสอบเป็นรายบุคคลนั้น อาจารย์เห็นว่ามาก นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง

ด้านความมีวินัย อาจารย์และนักศึกษามีเห็นว่า นักศึกษามีกำหนดเวลาการฝึกซ้อมสม่ำเสมอ อาจารย์เข้าสอนตรงเวลา นักศึกษาเข้าเรียนตรงเวลา และสามารถควบคุมระเบียบวินัยภายในชั้นเรียน ปานกลาง ยกเว้นในหมวดวิชาสัมมนา เรื่องอาจารย์เข้าสอนตรงเวลา อาจารย์เห็นว่ามีมาก แต่นักศึกษาเห็นว่าน้อย การควบคุมระเบียบวินัยภายในชั้นเรียน อาจารย์เห็นว่ามีปานกลาง แต่นักศึกษาเห็นว่าน้อย

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือการเข้าสอนตรงเวลาของอาจารย์ในหมวดวิชาปฏิบัติ และสัมมนา อย่างไรก็ตาม อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าปานกลางเช่นเดียวกัน ที่ระดับ .05 คือ การเข้าสอนตรงเวลาของอาจารย์ในหมวดวิชาทฤษฎีและประวัติโดยอาจารย์และนักศึกษาค้าง เห็นว่าปานกลาง เช่น เดียวกัน

ด้านปฏิสัมพันธ์ อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ให้โอกาสนักศึกษาซักถามปัญหา นักศึกษากล้าถามปัญหาและกระตือรือร้นมีส่วนร่วมปานกลาง ยกเว้นในหมวดวิชาประวัติ ปฏิบัติสัมมนา เรื่องอาจารย์ให้โอกาสนักศึกษาซักถามปัญหานั้น อาจารย์เห็นว่ามาก แต่นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง และในหมวดวิชาสัมมนา เรื่องการยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์เห็นว่ามากแต่นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง ส่วนใหญ่อาจารย์และนักศึกษามีความเห็นปานกลาง โดยที่อาจารย์มีความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมมากกว่านักศึกษา

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ หมวดวิชาสัมมนาอาจารย์ให้โอกาสนักศึกษาซักถามปัญหา ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์เห็นว่ามากแต่นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง ที่ระดับ .05 นักศึกษากล้าถามปัญหา และอภิปรายความคิดเห็น อย่างไรก็ตามทั้งอาจารย์และนักศึกษาค้าง เห็นว่าปานกลาง เช่น เดียวกัน

ด้านการกำหนดงาน อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่า มีการมอบงานให้ทำเป็นรายบุคคล ตรวจงานอย่างละเอียดและให้ข้อเสนอแนะสนับสนุนการเสนอผลงาน ติดตามความก้าวหน้าของงานที่มอบหมาย นักศึกษาสนใจติดตามงานที่ได้รับมอบหมาย ปานกลาง ยกเว้นหมวดวิชาประวัติการมอบหมายงานให้ทำเป็นรายบุคคล อาจารย์เห็นว่ามากแต่นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง หมวดวิชาสัมมนา การกำหนดงานเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา อาจารย์เห็นว่าปานกลางนักศึกษาค้างเห็นว่าน้อย การตรวจงานและให้ข้อเสนอแนะ อาจารย์เห็นว่ามากนักศึกษาค้างเห็นว่าปานกลาง ในหมวดวิชาปฏิบัติและสัมมนา การติดตามงานที่มอบหมายของอาจารย์นั้น อาจารย์เห็นว่ามีมาก แต่นักศึกษาเห็นว่ามีปานกลาง ส่วนใหญ่อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นปานกลาง โดยที่อาจารย์มีความคิดเห็นมากกว่านักศึกษา

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ หมวดวิชาสัมมนา การกำหนดงานเหมาะสมกับความสามารถ ตรวจสอบอย่างละเอียด อาจารย์เห็นว่าปานกลาง นักศึกษาเห็นว่าน้อย ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ สนับสนุนให้นักศึกษาเสนอผลงาน ติดตามความก้าวหน้าของงานที่มอบหมาย อาจารย์เห็นว่ามาก นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง หมวดวิชาปฏิบัติอาจารย์สนับสนุนให้นักศึกษาเสนอผลงาน หมวดวิชาประวัติ การติดตามงานที่มอบหมาย อย่างไรก็ตามทั้งอาจารย์และนักศึกษามองว่าอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน หมวดวิชาปฏิบัติ การติดตามงานที่มอบหมาย อาจารย์เห็นว่ามาก นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง ที่ระดับ .05 คือ การมอบหมายงานให้ทำเป็นรายบุคคลในหมวดวิชาประวัติ อาจารย์เห็นว่ามาก นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง การตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในหมวดวิชาปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม อาจารย์และนักศึกษามองว่าปานกลาง เช่นเดียวกัน

1.3 ปัญหาการเรียนการสอน ดังนี้

ด้านเกี่ยวกับอาจารย์ อาจารย์และนักศึกษามองว่าปัญหาอาจารย์ไม่เพียงพอ ขาดอาจารย์ที่สอนโดยตรงปานกลาง และอาจารย์ขาดความเป็นกันเอง ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาเป็นปัญหาน้อย ส่วนปัญหาอาจารย์สอนเร็วในหมวดวิชาทฤษฎีและสัมมนา อาจารย์เห็นว่าน้อย แต่นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง ส่วนปัญหาอาจารย์ไม่เพียงพอในหมวดวิชาปฏิบัติ นักศึกษาเห็นว่าปัญหามาก แต่นักศึกษาเห็นว่าปัญหามานกลาง อาจารย์และนักศึกษามองว่ามีปัญหาด้านเกี่ยวกับอาจารย์ปานกลาง ยกเว้นหมวดวิชาทฤษฎีที่อาจารย์และนักศึกษามองว่ามีปัญหาน้อย

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 คือ ปัญหาขาดอาจารย์สอนโดยตรงในหมวดวิชาประวัติ อย่างไรก็ตาม ทั้งอาจารย์และนักศึกษามองว่าอยู่ในช่วงปานกลาง ที่ระดับ .05 คือ ปัญหาอาจารย์ไม่เพียงพอในหมวดวิชาปฏิบัติ อาจารย์เห็นว่าปัญหามาก แต่นักศึกษาเห็นว่าปัญหามานกลาง ปัญหาขาดอาจารย์ที่สอนโดยตรงในหมวดวิชาปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม อาจารย์และนักศึกษามองว่าเป็นปัญหามานกลาง เช่นเดียวกัน ปัญหาอาจารย์สอนเร็ว ในหมวดวิชาทฤษฎีและสัมมนา อาจารย์เห็นว่าปัญหาน้อย นักศึกษาเห็นว่าปัญหามานกลาง

ด้านเกี่ยวกับนักศึกษา อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่า ปัญหา นักศึกษามีพื้นฐานทางดนตรีไม่เพียงพอและต่างกันเป็นปัญหากลาง ส่วนปัญหาการขาดความเคารพ เชื้อพังนั้น เป็นปัญหาน้อย

ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาด้าน เกี่ยวกับนักศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านเกี่ยวกับหลักสูตร อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่า ปัญหา เนื้อหาวิชาเกี่ยวกับต่างประเทศมากเกินไป ขอบเขตของวิชาไม่ชัดเจนนั้น อาจารย์เห็นว่ามีน้อย แต่นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง ส่วนในหมวดวิชาทฤษฎี ปัญหาขอบเขตของวิชาไม่ชัดเจน อาจารย์เห็นว่าเป็นปัญหาน้อย แต่นักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหามาก ส่วนปัญหาการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรบ่อย อาจารย์เห็นว่าเป็นปานกลาง เช่นเดียวกับนักศึกษา ส่วนใหญ่อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็น เกี่ยวกับปัญหาด้านหลักสูตรว่า เป็นปัญหาน้อย

ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา ด้านเกี่ยวกับหลักสูตรไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาสภาพอาคารเรียนไม่เหมาะสม เป็นปัญหากลาง แต่นักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย ส่วนปัญหาขาดห้องซ้อมดนตรี ห้องเรียนไม่เพียงพอและอากาศร้อน ทั้งอาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหากลาง

อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 คือ สภาพอาคารเรียนไม่เหมาะสมในหมวดวิชาประวัตินักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหากลาง นักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย ที่ระดับ .05 ปัญหาสภาพอาคารเรียนไม่เหมาะสมหมวดวิชาทฤษฎีอาจารย์เห็นว่าเป็นปัญหากลาง นักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหาน้อย ส่วนในหมวดวิชาประวัตินักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหากลาง เช่นเดียวกัน ปัญหาห้องเรียนไม่เพียงพอและอากาศร้อน ในหมวดวิชาทฤษฎี ประวัตินักศึกษาเห็นว่าเป็นปัญหากลาง เช่นเดียวกัน

ด้านวัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน อาจารย์และนักศึกษา เห็นว่าปัญหา เครื่องดนตรีไม่เพียงพอ และขาดแคลนตำราค้นคว้า อ้างอิง เป็นปัญหาปานกลาง

ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

1.4 แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี พบว่า

ส่วนที่เกี่ยวกับอาจารย์นั้น อาจารย์เห็นว่า ควรจัดสัมมนาสำหรับอาจารย์ทั้งในและนอกสถาบันอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มากที่สุด ควรมีความรับผิดชอบค่อนหน้าที่รองลงมา ส่วนนักศึกษาเห็นว่า ควรจะ เพิ่มอาจารย์มากที่สุด

ส่วนที่เกี่ยวกับนักศึกษา อาจารย์เห็นว่านักศึกษาควรมีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากที่สุด และควรรับนักศึกษาที่มีพื้นฐานทางดนตรีได้มาตรฐานรองลงมา ส่วนนักศึกษาเห็นว่า จะต้องเอาใจใส่ต่อการฝึกซ้อมและการเรียนมากที่สุด นักศึกษาควรมีพื้นฐานทางดนตรีได้มาตรฐานรองลงมา

ส่วนที่เกี่ยวกับหลักสูตร อาจารย์เห็นว่าควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยมีความต่อเนื่องเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น มากที่สุด และควรปรับหลักสูตรให้ง่าย รองลงมา ส่วนนักศึกษาเห็นว่า หลักสูตรควรมีความคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงบ่อยมากที่สุด และควรปรับหลักสูตรให้ง่ายขึ้น รองลงมา

ส่วนที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งอาจารย์และนักศึกษาเห็นว่า ควรปรับปรุงอาคารสถานที่แยกห้องเรียน ห้องซ้อมดนตรีให้เป็นสัดส่วนมากที่สุด และจัดสภาพห้องเรียนให้ปราศจากเสียงรบกวนและอากาศร้อน รองลงมา

ส่วนที่เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ อาจารย์เห็นว่าควรเพิ่ม เครื่องดนตรี อุปกรณ์และสื่อการสอนมากที่สุด จัดหาตำราและโน้ตเพลงเพิ่ม รองลงมา ส่วนนักศึกษาเห็นว่า ควรเพิ่ม เครื่องดนตรีและอุปกรณ์ให้เพียงพอมากที่สุด เช่น เดียวกัน ควรจัดซื้อ เครื่องดนตรีที่จำเป็น ต้องใช้จริงรองลงมา

ส่วนที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน อาจารย์เห็นว่าควรมีการใช้เทคนิคหรือนวัตกรรมการสอน เข้าช่วยมากที่สุด เน้นการปฏิบัติรองลงมา ส่วนนักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ควร เข้าสอนอย่างสม่ำเสมอมากที่สุด และอาจารย์ควร เข้าห้องสอนตรง เวลา รองลงมา

ส่วนอื่น ๆ อาจารย์เห็นว่าควรมีสถาบันดนตรีที่ได้มาตรฐาน เป็นตัวอย่างมากที่สุด ผู้บริหารควรมี ความรู้ความ เข้าใจธรรมชาติของวิชาดนตรีรองลงมา ส่วนนักศึกษา เห็นว่าควร เปิดโอกาสให้ นักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระมากที่สุด อาจารย์และนักศึกษาคควรปรับตัว เข้าหากันรองลงมา

ส่วนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจพฤติกรรมการสอนดนตรี

ด้านลักษณะส่วนตัวของผู้เรียนผู้สอน พบว่า อาจารย์แต่งกายสุภาพ เรียบร้อย ปฏิบัติ ต่อนักศึกษาอย่าง เป็นกันเองมาก ยกเว้นหมวดวิชาประวัตินี้มีความ เป็นกันเองในระดับปานกลาง วิธีการสอนของอาจารย์ดึงความสนใจนักศึกษาไว้ได้ปานกลาง ยกเว้นหมวดวิชาปฏิบัติที่สามารถ ดึงความสนใจไว้ได้มาก อาจารย์มีอารมณ์ขันปานกลาง การแต่งกายของนักศึกษาเรียบร้อยถูก ระเบียบในระดับปานกลาง ยกเว้น หมวดวิชาปฏิบัติที่นักศึกษาแต่งกาย เรียบร้อยมาก พฤติกรรม ส่วนใหญ่เกิดขึ้นปานกลางยกเว้นหมวดวิชาปฏิบัติที่เกิดขึ้นมาก

ด้านภาษาและเสียง พบว่า อาจารย์ออกเสียงถูกต้องตามอักขระวิธีและสื่อความหมาย ชัดเจนในขณะที่สอนมาก มีลีลาการพูดที่มีชีวิตชีวาอยู่ในระดับปานกลาง

ด้านการเตรียมการเรียนการสอน พบว่า วิธีการสอนของอาจารย์แสดงว่ามีการ เตรียม การเรียนการสอนมาก มีการให้รายละเอียดวิชากำหนดการเรียนล่วงหน้า มีเอกสารประกอบ การเรียนการสอน มีการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนในระดับปานกลาง ยกเว้น ในหมวดวิชาทฤษฎีและปฏิบัติที่มีการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกันปานกลาง

ด้านการเสนอเนื้อหา พบว่า มีการสรุปบทเรียนมาก มีการเสนอเนื้อหาและฝึกเขียนแบบ ในภาคปฏิบัติ เน้นการปฏิบัติควบคู่กับการแนะนำ เสนอแนะวิธีฝึกซ้อมภาคปฏิบัติ ในหมวดวิชาปฏิบัติ มีการเปรียบเทียบ เชื่อมโยง เนื้อหาวิชาที่สอนกับวิชาอื่นมากในหมวดวิชาประวัตินี้ ปานกลางในหมวด วิชาทฤษฎี และน้อยในหมวดวิชาปฏิบัติ มีการนำเข้าสู่บทเรียน ในหมวดวิชาทฤษฎีมาก หมวดวิชา ประวัตินี้ ปานกลาง และหมวดวิชาปฏิบัติมีน้อย ไม่มีการใช้วิธีสอนหลายแบบ ยกเว้นในหมวดวิชา ประวัตินี้ปานกลาง

ด้านการจูงใจ พบว่า อาจารย์ช่วยเหลือนักศึกษาที่มีข้อบกพร่องในการเรียนมาก ในหมวดวิชาปฏิบัติ ปานกลาง ในหมวดวิชาประวัติ และน้อยในหมวดวิชาทฤษฎี มีวิธีจูงใจให้นักศึกษารักและศรัทธาในวิชาชีพคนครีมาก ยกเว้นหมวดวิชาทฤษฎีมีปานกลาง พฤติกรรมด้านการจูงใจในหมวดวิชาประวัติและปฏิบัติมีมาก ส่วนในหมวดวิชาทฤษฎียังมีอยู่น้อย

ด้านการประเมินผล พบว่า มีการซักถามความเข้าใจในชั่วโมงเรียนมาก และมีการถามเพื่อให้ผู้ตอบใช้ความรู้ในทฤษฎีหรือหลักการมาก เฉพาะหมวดวิชาทฤษฎี และมีการแจ้งผลการเรียนให้นักศึกษาทราบ เป็นระยะปานกลางในหมวดวิชาประวัติ น้อยในหมวดวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ

ด้านความมีวินัย พบว่า ในหมวดวิชาปฏิบัติ อาจารย์สามารถควบคุมระเบียบวินัยภายในชั้นเรียน นักศึกษาเชื่อฟังคำสั่งในการปฏิบัติเครื่องดนตรี และให้ความร่วมมือในการเรียนการสอนมาก มีการเก็บรักษาเครื่องดนตรีอย่างถูกต้อง มีกำหนดเวลาในการฝึกซ้อมปานกลาง และนักศึกษาเข้าเรียนตรงเวลาปานกลางทุกหมวดวิชา

ด้านปฏิสัมพันธ์ พบว่า อาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถามปัญหาในหมวดวิชาทฤษฎีมาก นักศึกษากระตือรือร้นในการเรียนการสอนในหมวดวิชาปฏิบัติมาก อาจารย์ยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษานานกลางในหมวดวิชาทฤษฎี อาจารย์ชมเชย สนับสนุนให้กำลังใจผู้เรียนปานกลางทุกหมวดวิชา

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย พฤติกรรมการสอนดนตรี ในมหาวิทยาลัยอีสานใต้ พบว่า

1. สถานภาพของอาจารย์ ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรีเท่านั้น มีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นที่ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาโท ซึ่งแสดงให้เห็นว่าโอกาสทางการศึกษาของอาจารย์มีน้อย และสัดส่วนเกณฑ์คุณวุฒิทางการศึกษาของอาจารย์ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานของทบวงมหาวิทยาลัย (2530 : 5) ในแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 6 กำหนดสัดส่วนวุฒิอาจารย์ปริญญาตรี : ปริญญาโท : ปริญญาเอก ระหว่าง 2.5 : 5.5 : 2.0 ถึง 2.0 : 5.5 : 2.5 เนื่องจากการศึกษาในสายดนตรีในประเทศไทยปัจจุบัน เปิดสอนถึงระดับปริญญาตรีเท่านั้น ดังนั้น โอกาสในการศึกษาต่อของอาจารย์จึงมีน้อย ทำให้สัดส่วนคุณวุฒิทางการศึกษาของอาจารย์ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ผู้วิจัยคาดว่าเมื่อมีการเปิดสอนวิชาการดนตรีในระดับสูงกว่า

ปริญญาตรีภายในประเทศ เพื่อให้อาจารย์ได้มีโอกาสศึกษาต่อมากขึ้น สัดส่วนคุณวุฒิของอาจารย์ก็จะดีขึ้นด้วย เพราะอาจารย์ตระหนักดีว่าตัวอาจารย์จำเป็นต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมอยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง เป็นแบบอย่างที่ดี และอาจารย์ที่สอนนักศึกษาในระดับปริญญาตรีควรมีวุฒิปริญญาโท

อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุช่วง 31-35 ปี และมีประสบการณ์สอน 7-9 ปี เนื่องจากภาควิชาดนตรีแต่ละแห่งในมหาวิทยาลัยอีสานได้ จัดตั้งขึ้นราว 7-9 ปี ดังนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจะมีอายุอยู่ระหว่าง 23-28 ปี จึงมีช่วงอายุและประสบการณ์ดังกล่าว

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย เกรดเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 2.51-3.00 ถือว่าปานกลาง แสดงว่าผู้ชายมีความนิยมในการเรียนวิชาดนตรีเป็นวิชาชีพปัจจุบันสูง อาจเป็นเพราะว่าผู้หญิงไม่มีความมั่นใจในการประกอบอาชีพทางด้านดนตรี เนื่องจากเพศ และการยอมรับในสังคม เป็นอุปสรรค แม้ว่าจะมีการยอมรับในความสามารถของเพศชายและหญิงเท่าเทียมกันก็ตาม และ เกรดเฉลี่ยปานกลางอาจ เนื่องจากนักศึกษาเป็นเพศชายส่วนใหญ่ โดยปกติมักให้ความสนใจกิจกรรม และการแสดงออกดนตรีสูงกว่าวิชาการหรือทฤษฎีต่าง ๆ และการมีกิจกรรมมากทำให้การทุ่มเทการเรียนในวิชาอื่น ๆ น้อยลง อย่างไรก็ตาม นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีเกรดเฉลี่ยอยู่ในช่วงปานกลาง

2. ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม 9 ด้าน

2.1 ด้านลักษณะส่วนตัวของผู้เรียนผู้สอน อาจารย์แต่งกายสุภาพเรียบร้อยมาก แสดงว่าอาจารย์ที่สอนดนตรีให้ความสำคัญต่อการแต่งกายมาก เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ เอบ เบิล (Eble 1966: 3-19) ที่กล่าวว่า ครูดนตรีที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานควร เป็นผู้ที่มีความรู้ใน เนื้อหาวิชาดนตรีทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เครื่องดนตรี คอยติดตามความ เคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงของดนตรีอย่างกว้างขวาง เป็นคนรักสวยรักงาม มีความรู้สึกไว มีมนุษยสัมพันธ์ และมีบุคลิกท่าทางสุภาพ ดังนั้นการที่อาจารย์แต่งกายสุภาพเรียบร้อย จึง เป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติต่อไป และเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาเกิดทัศนคติที่ดีต่ออาจารย์ และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนของผู้วิจัยเองสอดคล้องกับผลที่ได้จากแบบสอบถาม คือ พบว่าอาจารย์แต่งกายสุภาพเรียบร้อยมาก นักศึกษาแต่งกายสุภาพเรียบร้อยพอใช้ได้

ส่วนความมีอารมณ์ขันของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นลำดับสุดท้ายของด้านลักษณะส่วนตัว ซึ่งผลจากการสำรวจพฤติกรรมของผู้วิจัยเอง ก็อยู่ในระดับเดียวกัน เป็นที่ยืนยันพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ด้านนี้ได้ชัดเจน แสดงว่าอาจารย์ผู้สอนคนนี้มีความจริงจังต่อการสอนในชั้นเรียนมาก เพราะต้องการให้นักศึกษาได้รับความรู้อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับทองจันทร์ หงส์สารมภ์ (2520 : 49) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันครูผู้สอนในระดับอุดมศึกษาแทบทุกคนมัก เน้น เฉพาะกิจกรรมที่จะ เสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านปัญญาแก่ผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันมักจะไม่นำถึงอารมณ์ของผู้เรียนในขณะนั้น ความจริงอารมณ์ของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน เป็นตัวการสำคัญที่จะส่งเสริม หรือขัดขวางการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ทุกขณะ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในมหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียนมัธยม หรือประถม ดังนั้น ความเอาใจใส่ในเรื่องของอารมณ์ของผู้เรียนในชั้นเรียนจึง เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับครู จากการศึกษาทางการทดลองทางการแพทย์ ปรากฏผลว่าอารมณ์ของคนนั้น มีหลายอย่างที่เป็นผลดีต่อสังคมหรือผู้อื่น เช่น อารมณ์รักหรือชอบ (Affection) กรุณา (Empathy) ความสุข (Pleasure) ขัน (Humor)

ผู้วิจัยคิดว่าอาจารย์ควรจะลดความ เคร่ง เครียดลงมีการสอดแทรกอารมณ์ขันในระหว่างสอน เพื่อให้นักศึกษา เกิดการเรียนรู้ได้อย่างได้ผลมากขึ้น

สำหรับความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เฉพาะหมวดวิชาสัมมนาในเรื่องความมีอารมณ์ขัน และความสามารถในการควบคุมอารมณ์ของอาจารย์ โดยที่อาจารย์มีความ เห็นว่ามีมากกว่านักศึกษา โดยปกติการเรียนการสอนหมวดวิชาสัมมนาคนตรี จะ เน้นการค้นคว้า อภิปราย และการ เชิญวิทยากรมา เป็นผู้ให้ความรู้ โดยที่นักศึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการ เกือบทั้งหมด และมีอาจารย์ ผู้สอนคอยให้คำแนะนำปรึกษา อาจทำให้นักศึกษาเกิดความวิตกกังวลกับภาระที่ได้รับมอบหมายและตัวนักศึกษาเอง มีประสบการณ์น้อยในการดำเนินงานทำให้อาจารย์พยายามชี้แนะอย่างใกล้ชิดจริงจัง และอาจมีการคัด เดือน เมื่อนักศึกษาดำเนินงานไม่ถูกต้องตามขั้นตอน ผู้วิจัย เห็นว่า อาจารย์ควรจะพิจารณางานที่จะมอบหมายให้นักศึกษาทำอย่างเหมาะสมกับวิชาและตัวนักศึกษาพร้อมทั้งอธิบายรายละเอียด ในการดำเนินการ และให้กำลังใจแก่นักศึกษา

2.2 ด้านภาษาและเสียง อาจารย์เห็นว่ามีการใช้ภาษาที่สอดคล้องกับวัยของนักศึกษา และมีการสื่อความหมายชัดเจนมากแต่นักศึกษาเห็นว่า มีพฤติกรรมดังกล่าวปานกลาง เมื่อหาค่าความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันในความคิดเห็นดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากผลการสังเกตพฤติกรรม พบว่า มีการสื่อความหมายที่ชัดเจนและใช้ภาษาที่สอดคล้องกับวัยของนักศึกษามาก เช่นเดียวกับความคิดเห็นของอาจารย์ แสดงว่าอาจารย์ใช้ภาษาที่เหมาะสมในการสอน แต่นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง ซึ่ง จำเนียร ช่วงโชติ (2516: 244) กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเห็นหรือการรับรู้ที่แตกต่างกันนี้ ก็อาจจะ เนื่องจากความรู้และประสบการณ์ที่ต่างกัน ทักษะและการคาดคะเนของแต่ละบุคคลซึ่งต่างกันทำให้การรับรู้หันเหไปจากความจริงต่างกัน ซึ่งตัวอาจารย์อาจจะเห็นว่าได้กระทำพฤติกรรมดังกล่าวเหมาะสม แต่อาจไม่เหมาะสมกับนักศึกษาก็ได้ นอกจากนั้นในเรื่องของการใช้ภาษาใช้คำสำนวนย่อมมีความแตกต่างกันในวัยที่ต่างกัน ในวัยของอาจารย์อาจจะเข้าใจว่าสื่อได้ดีแล้ว แต่นักศึกษาอาจเห็นว่าอาจารย์ใช้ภาษาล้าสมัย ดังนั้นอาจารย์ควรพิจารณาปรับปรุงในเรื่องของการใช้ภาษาและการสื่อความหมายให้เหมาะสมกับนักศึกษา

2.3 ด้านการเตรียมการเรียนการสอน จากการตอบแบบสอบถามพบว่า มีการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างผู้เรียนผู้สอน ในระดับปานกลาง ยกเว้นในหมวดวิชาสัมมนาที่อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักศึกษาเห็นว่ามีอยู่น้อย และจากการสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียนพบว่า มีเพียงหมวดวิชาประวัติ เท่านั้น ที่มีการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกันอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นอยู่ในระดับน้อย แสดงว่าส่วนใหญ่อาจารย์อาจจะ เป็นผู้กำหนดการเรียนการสอนเอง เนื่องจากอาจารย์เห็นว่าอาจารย์มีความรู้ และประสบการณ์มากกว่านักศึกษา จึงไม่มีความจำเป็นต้องวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน หรืออาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาเสนอวิธีการเรียนการสอนแต่ไม่ยอมใช้วิธีที่นักศึกษาเสนอทำให้นักศึกษาเห็นว่ามี การวางแผนการเรียนการสอนร่วมกันด้วย ซึ่ง Good (1973: 552) กล่าวว่า ผู้สอนจะต้องเตรียมการสอนและจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้สะดวกที่สุด และสุกัญญา ไชววิไลกุล (2530: 1-4) กล่าวว่า การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาปัจจุบันที่มุ่งเน้นการสอนแบบให้ผู้เรียนมีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเองมากขึ้น ดังนั้นอาจารย์ควรจะให้ให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้ลึกถึงการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นคว้าด้วยตนเอง ส่วนจะมาก

หรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับตัวอาจารย์พิจารณาความ เหมาะสมในแต่ละรายวิชา ดังข้อ เสนอแนะ เกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนที่ว่าอาจารย์และนักศึกษาควรปรับตัว เข้าหากัน

ส่วนความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษา พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การให้รายละเอียดและกำหนด การเรียนล่วงหน้าในหมวดวิชาสัมมนา ซึ่งอาจารย์เห็นว่ามีมาก แต่นักศึกษาเห็นว่าน้อย ซึ่ง สอดคล้องกับพฤติกรรมด้านภาษาและเสียง เรื่องการสื่อความหมายที่อาจารย์ควรจะต้องปรับปรุง เพราะการกำหนดการเรียนและให้รายละเอียดล่วงหน้าจะทำให้นักศึกษา เข้าใจ เนื้อหาวิชาได้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับปัญหา เรื่องอาจารย์สอน เร็วเกินไป โดยนักศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหามากกว่าอาจารย์ ดังนั้น อาจารย์ควรมีการกำหนดการเรียนล่วงหน้า อธิบายรายละเอียด เนื้อหาวิชาให้ชัดเจน ส่วนในการสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียน พบว่า ในหมวดวิชาปฏิบัติอาจารย์แทบจะไม่ได้ให้ รายละเอียดวิชาและกำหนดการเรียนล่วงหน้า อาจจะเป็น เพราะวิธีการสอนในหมวดวิชานี้ ดังกล่าวจะใกล้เคียงกันมากระหว่าง ผู้สอนและผู้เรียนจนทราบไป เองว่า ชั่วโงงต่อไปจะต้องฝึก หรือทำอะไร และอาจจะต้องวางแผนระยะสั้น เพราะขึ้นกับผลการปฏิบัติของผู้เรียน

2.4 ด้านการเสนอ เนื้อหา ส่วนใหญ่ การสอนมีการแสดง เนื้อหา เป็นขั้นตอน ใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน มีการบรรยายประกอบสื่อหรือการสาธิต สอนหลายแบบ กำหนด เนื้อหา เหมาะกับ เวลา และสรุปทเรียนอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าอาจารย์หรือนักศึกษาไม่ประทับใจ ในการสอนของอาจารย์ อาจจะเป็น เพราะอาจารย์ไม่ได้สนใจเตรียมการสอนนัก จึงทำให้การ เสนอ เนื้อหาเป็นไปตามปกติธรรมดา เรื่อง Good (อ้างแล้ว) ได้กล่าวว่าผู้สอนจะต้องเตรียม การสอนและจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้ได้สะดวกที่สุด ดังนั้น อาจารย์ควรจะเพิ่มการเตรียมการสอนให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้การ เสนอ เนื้อหา เป็นไป อย่างสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านการ เรียนการสอน ที่ว่า ควรใช้นวัตกรรมการสอน เข้าช่วย และควรเพิ่มอุปกรณ์สื่อการสอน และยกตัวอย่างประกอบ ให้มากสำหรับการยกตัวอย่างที่เหมาะสม ในหมวดวิชาปฏิบัติพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจารย์เห็นว่ามากแต่นักศึกษาเห็นว่าปานกลาง อาจจะเป็น เพราะ ว่า อาจารย์พยายามยกตัวอย่างแต่นักศึกษาไม่เข้าใจ และการ เรียนวิชาปฏิบัติ ใช้การฝึกปฏิบัติจริง เป็นส่วนใหญ่ และอาจารย์มักจะปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างโดยอาจารย์เข้าใจว่าปฏิบัติให้ดู แต่นักศึกษา อาจไม่นับว่าการปฏิบัติ เป็นตัวอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมด้านภาษาและเสียง เกี่ยวกับการสื่อ

ความหมายของอาจารย์ที่ไม่ค่อยชัดเจน ทำให้การยกตัวอย่างไม่ค่อยเหมาะสม ซึ่งอาจารย์ควรปรับปรุงในด้านการอธิบายรายละเอียดของวิชาให้มากขึ้น และจากการสังเกตพฤติกรรมด้านนี้ในห้องเรียน พบว่าวิธีการเสนอเนื้อหาขึ้นอยู่กับลักษณะของหมวดวิชา เช่น หมวดวิชาปฏิบัติจะมีการเสนอแนะวิธีฝึกซ้อมภาคปฏิบัติอยู่ในระดับสูง และมีระดับน้อยในหมวดวิชาอื่น ๆ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในหมวดวิชาทฤษฎีและปฏิบัติไม่มีการสอนโดยวิธีบรรยายประกอบสื่อและไม่มีการยกตัวอย่างประกอบได้อย่างเหมาะสม

2.5 ด้านการจูงใจ ในหมวดวิชาปฏิบัติ และสัมมนา อาจารย์เห็นว่ามี การดิชมมาก แต่นักศึกษากลับเห็นว่ามีปานกลาง และจากการสังเกตพฤติกรรมพบว่าอาจารย์ในหมวดวิชาปฏิบัติ มีการดิชม ปานกลาง เช่นเดียวกับความคิดเห็นของนักศึกษาแสดงว่าอาจารย์มีการดิชมในชั้นปานกลาง แต่มีการประเมินตนเองไว้สูงกว่าความเป็นจริง ซึ่งทองจันทร์ หงส์ลดาธรมภ์ (2520: 46) กล่าวว่า รางวัล เป็นสื่อกระตุ้นที่ทำให้ผู้เรียนมีมานะพยายามที่จะทำงานหรือเรียนให้ดีขึ้น ผู้รับรางวัลจะรู้ได้ทันทีว่าสิ่งที่ตนเรียนรู้ไปนั้นถูกต้องแล้ว และกำลังเดินทางไปในหนทางที่จะนำไปสู่เป้าหมายของการเรียน รางวัลสามารถใช้เป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจได้ รางวัลอาจจะเป็นในรูปสิ่งของ วัตถุ เช่น เงินหรืออาจจะเป็นการออกทำทาง หรือคำพูดที่ยกย่องยอมรับให้เกียรติในความ สำเร็จ เป็นต้น ดังนั้นอาจารย์ควรที่จะมองถึงสภาพความเป็นจริง และในความสำเร็จในการจูงใจ

2.6 ด้านการประเมินผล การทดสอบเป็นรายบุคคลในหมวดวิชาปฏิบัติ อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปกติวิชาปฏิบัติคนตรึ้น ส่วนใหญ่จะทดสอบโดยการทดสอบ เป็นรายบุคคล เพื่อที่จะประเมินผลการเรียนของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ดัง ฌรุทท์ สุทธิจิตต์ (2531: 174) กล่าวว่า การวัดผลทักษะคนตรึ้นซึ่งเป็นการวัดผลเชิงปฏิบัติจึงควรวัดผล เป็นรายบุคคล แต่นักศึกษาเห็นว่า เกิดขึ้น เพียงปานกลางที่เป็น เช่นนี้ อาจเป็น เพราะว่าวิชาปฏิบัติ นักศึกษาต้องการให้อาจารย์สนใจประเมินงานของตนเป็นพิเศษ แต่ อาจารย์เองมีภาระต้องสอนนักศึกษาหลายคน การดูแลแต่ละคนตาม เวลาที่ให้อาจารย์คิดว่าเพียงพอแล้ว

นอกจากนี้ยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 คือ ความยุติธรรมในการประเมินผล ซึ่งอาจารย์เห็นว่ามีมากกว่านักศึกษา โดยปกตินี้ ในการประเมินผลของตนเอง และค่อนข้างจะมีแนวโน้มส่วนตัวไม่เป็นรูปธรรมที่เห็นชัด ๆ การประเมินด้วยวิธี เช่นนี้ทำให้เกิดความลำเอียงได้ง่าย หรือนักศึกษาไม่เข้าใจในเกณฑ์การประเมิน

และไม่พอใจผลการประเมิน ซึ่งทำให้เห็นว่าไม่ค่อยยุติธรรมในการประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับ
 ฌูรท์ สุธงจิตต์ (2531: 178) ที่กล่าวว่า สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการประเมินผล คือ เกณฑ์การ
 ประเมินผลควรมีไว้แน่นอนก่อนวัดผลให้คะแนนใด ๆ เพื่อให้การวัดมีความยุติธรรมสำหรับผู้เรียน
 ทุกคน และสอดคล้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรี คือ อาจารย์
 ควรมีความยุติธรรมในการประเมินผล ดังนั้น อาจารย์ควรกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมกับวิชาไว้
 ล่วงหน้า และแจ้งให้ผู้เรียนทราบหรืออธิบายรายละเอียดให้ผู้เรียนเข้าใจ

ส่วนการสังเกตพฤติกรรมพบว่า ทหวตวิชาทฤษฎีมีการซักถามความ เข้าใจ
 ระหว่างสอนท้ายชั่วโมงเรียน และมีการถาม เพื่อให้ผู้ตอบมีความสามารถในการจำอยู่ในระดับมาก
 ในทหวตวิชาทฤษฎี ทั้งนี้ เป็นเพราะลักษณะของวิชาและการสอน ทำให้มีโอกาใช้วิธีประเมินดังกล่าว
 ดังกล่าวได้มาก

2.7 ด้านความมีวินัย เรื่องการตรง เวลาในการ เข้าสอนของอาจารย์นั้น

อาจารย์เห็นว่าปานกลาง ส่วนนักศึกษาเห็นว่าน้อย โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .01 จากการสังเกตพฤติกรรม พบว่า อาจารย์เข้าห้องสอนตรงเวลาเช่นกัน แต่อาจจะ
 เป็นเพราะอาจารย์ทราบว่า จะมีการสังเกตการสอนในชั่วโมงนั้น ลดาวัลย์ ชมมณฑา (2520:
 73-74) วิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลการสอนระดับอุดมศึกษา พบว่า ด้านบุคลิกของอาจารย์
 ประกอบด้วย ตัวแปร ได้แก่ ความยุติธรรม มีอารมณ์มั่นคง มีความสุขุมรอบคอบ เป็นผู้ตรงต่อ
 เวลา ดังนั้นแม้ว่าอาจารย์ควรปรับพฤติกรรม การ เข้าสอนให้ตรงเวลาทุกครั้ง เพราะอาจารย์
 ต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา

2.8 ด้านปฏิสัมพันธ์ พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็น เกี่ยวกับการให้

โอกาสนักศึกษาซักถามปัญหาและยอมรับความคิดเห็นของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .01 โดยอาจารย์เห็นว่ามีมาก ส่วนนักศึกษาเห็นว่ามีปานกลางและจากการสังเกต
 พฤติกรรมการเรียนการสอน พบว่า อาจารย์ให้โอกาสนักศึกษาในการซักถามปัญหา มาก แสดงว่า
 อาจารย์ให้โอกาสด้านนี้ที่นักศึกษาไม่ยอมถามคำถาม ซึ่งทองจันทร์ หงส์ลดาธรมภ์ (2520: 50)
 กล่าวว่า ปัญหาที่สำคัญมากปัญหาหนึ่งใน เรื่องการเรียนการสอน คือ ผู้เรียนมักไม่ค่อยถามคำถาม
 แก่ครู หรือไม่ตอบคำถามที่ครูถามในระหว่างการสอนหรือ เมื่อจบการสอนแล้ว ทำให้ครูกังวลใจมาก
 เพราะไม่ทราบแน่ชัดว่า ผู้เรียนเรียนเรื่องนั้น เข้าใจดีแล้วจึงไม่ถาม หรือผู้เรียนไม่ได้เรียน
 อะไรเลยจึงไม่มี เรื่องที่จะถาม สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหานี้ คือ การที่ผู้เรียนเกิดอารมณ์ระแวง

กังวลใจ ในขณะที่เรียน และกลัวว่าเมื่อตอบคำถามหรือถามคำถามใดจะทำให้เพื่อนคนอื่น หัวเราะเยาะ หรือไม่ก็ครูจะดูเอา เมื่อเป็นเช่นนี้ การเรียนรู้จะไม่เกิด ปัญหานี้แก้ไขโดยการ ทำบรรยากาศของชั้นเรียนให้ปราศจากความกลัวหวาดระแวง ครูต้องเป็นกันเองกับผู้เรียน เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ และเมื่อผู้เรียนแสดงความคิดเห็นออกไปแล้ว ครูและเพื่อนทุกคนในชั้นต้องยอมรับฟัง และพิจารณาเรื่องด้วยเหตุผล ผู้วิจัยเห็นว่าอาจารย์น่าจะให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา และสร้างบรรยากาศให้นักศึกษารู้สึกอิสระที่จะพูดโดยปราศจากความกังวลใจ

2.9 ด้านการกำหนดงาน พบว่า อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามงานที่มอบหมาย ในหมวดวิชาปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยอาจารย์เห็นว่ามีมากแต่นักศึกษาเห็นว่ามีปานกลาง ผู้วิจัยเห็นว่า อาจารย์ผู้สอนอาจจะมีการติดตามงานที่มอบหมายอยู่ในระดับหนึ่ง แต่นักศึกษาคาดว่าอาจารย์ควรจะต้องติดตามงานมากกว่า จึงทำให้ความเห็นของอาจารย์และนักศึกษาแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้สอนก็ควรจะมีการติดตามงานที่มอบหมายอย่างสม่ำเสมอ ดังแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนที่ว่าอาจารย์ควรเอาใจใส่และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น อันจะส่งผลไปถึงประสิทธิภาพของการสอนด้วย

3. ปัญหาการเรียนการสอนและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน

3.1 ปัญหาการขาดอาจารย์ที่สอนโดยตรงและอาจารย์ไม่เพียงพอ ดัง วิจิตร ศรีสอ้าน (2531: 2) กล่าวว่า อาจารย์เป็น เครื่องชี้ถึงคุณภาพของสถาบัน ฉะนั้นอาจารย์ควรจะมีทั้งคุณภาพและปริมาณที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนที่ว่าควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้พอเพียง เนื่องจากวิชาดนตรีนั้น เป็นวิชาเฉพาะ อาจารย์ผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ โดยเฉพาะด้านการปฏิบัตินั้น ผู้สอนแต่ละคนจะมีความถนัดเฉพาะด้าน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่เป็นปัญหา แต่การเพิ่มจำนวนอาจารย์สำหรับระบบราชการปัจจุบันทำได้ค่อนข้างยาก ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บริหารควรจะได้พิจารณาหาทางแก้ไขโดยเร็ว อาจจะเป็นโดยการจัดทำโครงการอ.จารย์สัญญาหมุนเวียนกันสอนภายในมหาวิทยาลัย อันจะทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลสมบูรณ์ เนื่องจากอาจารย์ส่วนใหญ่มีคุณภาพมากอยู่แล้ว ดังผลการวิจัยของกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ (2522: 16-69) เกี่ยวกับ

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครู จากความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และผู้บริหารในวิทยาลัยครูทั้ง 6 กลุ่ม เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ พบว่า คุณภาพการสอนของอาจารย์มีวิชาชีพครูนั้นดีกว่าคุณภาพการสอนของอาจารย์วิชาเฉพาะ

3.2 ปัญหาศึกษามีพื้นฐานทางดนตรีไม่เพียงพอและมีพื้นฐานทางดนตรีต่างกัน ในเรื่องนี้ ณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2531 : 6) ได้กล่าวไว้ว่าการสอนดนตรีในระดับอุดมศึกษานั้นมุ่งหวังพัฒนาผู้เรียนมีวิชาการในลักษณะวิชาชีพ ซึ่งผู้เรียนดนตรีจะต้องมีความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติดนตรีมากพอ จึงจะเข้ามาศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา คือ นักศึกษาควรมีความรับผิดชอบต่อการเรียนและเอาใจใส่ในการฝึกซ้อม และควรรับนักศึกษาที่มีพื้นฐานทางดนตรีได้มาตรฐาน ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาเกณฑ์และวิธีการรับเข้าศึกษาสำหรับนักศึกษาวิชาเอกดนตรี ซึ่งจะทำให้ได้ผู้เรียนที่มีมาตรฐานขึ้น ขณะนี้เกณฑ์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานเพียงพอ และการพยายามรับนักศึกษาให้เต็มโควตาก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพของนักศึกษาต่ำ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรจะเน้นที่คุณภาพมากกว่าปริมาณ

3.3 ปัญหาสภาพอาคารเรียนไม่เหมาะสมขาดห้องซ้อมดนตรี และอากาศร้อน วิชาดนตรีนั้นต้องศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ซึ่งในการปฏิบัติเครื่องดนตรีจำเป็นต้องมีห้องซ้อมดนตรีที่ปราศจากเสียงรบกวน และอากาศร้อน อีกทั้งขณะซ้อมอาจก่อให้เกิดเสียงรบกวนบริเวณข้างเคียงได้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะมีการปรับปรุงอาคารเรียนดนตรีให้มีสภาพเหมาะแก่การเรียนการสอน โดยความเห็นชอบผู้บริหาร ดังสอดคล้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนที่ว่าผู้บริหารควรมีความรู้เข้าใจธรรมชาติของวิชาดนตรี และควรปรับปรุงอาคารเรียนแยกห้องเรียนห้องซ้อมให้เป็นสัดส่วนและจัดสภาพห้องเรียนให้ปราศจากเสียงรบกวนและอากาศร้อน

3.4 ปัญหาวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องดนตรี ดำรง ไม่เพียงพอ ซึ่ง พิเศษฐิตินาถ (2529 : 70) วิจัยพบว่า ผู้เรียนสาขาวิชาเอกมีความต้องการวัสดุอุปกรณ์อย่างพอเพียงในการเรียนการสอนซึ่งในการเรียนการสอนดนตรีเครื่องดนตรีเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เรียนและผู้สอนมาก ดังนั้น ทางวิทยาลัยแต่ละแห่งควรดำเนินการสำรวจเครื่องดนตรีที่จำเป็นและขาดแคลนอยู่ แล้วจึงดำเนินการจัดซื้อให้เพียงพอ ทั้งในเรื่องอาคารเรียนและวัสดุอุปกรณ์นั้นหากติดขัดในเรื่องของงบประมาณสถาบันควรจัดการหารายได้ด้วยวิธีอื่น ๆ เช่น จัดคอนเสิร์ต เป็นต้น

อื่น ๆ นอกจากนี้ ในเรื่องแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนนั้น อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าควรมีการปรับหลักสูตรให้ทันสมัยมีความต่อเนื่อง เหมาะกับสภาพท้องถิ่น ดังที่ สุมิตร คุณากร (2520: 30) กล่าวว่า ตัวกำหนดในการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ได้แก่ ลักษณะความต้องการและความสนใจใหม่ ๆ ของนักศึกษา ความรู้และวิชาการใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น การรวมกลุ่มต่อรอง ทั้งของอาจารย์และนักศึกษา ฯลฯ และ พิศิษฐ ดัฒนาวิช (อ้างแล้ว) ได้วิจัยพบว่า ยังไม่สามารถประเมินความพร้อมของหลักสูตรวิชา เอกดนตรีได้ ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการสำรวจการใช้หลักสูตรและความจำเป็นในการปรับหลักสูตรก่อนที่จะดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลในเรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีในมหาวิทยาลัยอีสานใต้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านอาจารย์ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยบ่งชี้ถึงปัญหาที่เกิดจากตัวอาจารย์ ดังนั้นอาจารย์ควรใช้ข้อมูลเหล่านี้เป็นจุดพิจารณาและ เป็นจุดเริ่มในการปรับปรุงพัฒนา เกี่ยวกับตัวอาจารย์เอง ดังนี้

1.1 อาจารย์ควรลดความเคร่งเครียดจริงจังในขณะที่สอนลง โดยที่ควรจะตระหนักว่าการจริงจังเกินไป ทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกลังเล เครียด เป็นผลให้การเรียนรู้ไม่ได้ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ควรมีการสอดแทรกอารมณ์ขัน และให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้นักศึกษาเกิดความเป็นกันเอง กระตือรือร้นในการเรียนและสนใจซักถามปัญหามากขึ้น

1.2 อาจารย์ควรให้นักศึกษาได้เสนอแนะในวิชาที่สามารถให้นักศึกษาเสนอแนะการเรียนการสอนได้ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกร่วมกัน อันจะส่งผลให้นักศึกษาดังใจเรียนมากขึ้นทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.3 อาจารย์ควรมีการเตรียมการสอนล่วงหน้าเป็นอย่างดี และใช้สื่อวัตกรรมการสอน เข้าช่วย เพื่อให้การสอนมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 อาจารย์ควรรู้จักดีชมอย่างมีเหตุผล เพราะทำให้นักศึกษาทราบข้อบกพร่องของตน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข หรือเกิดความรู้สึกร่วมใจ มีกำลังใจในการชวนช่วยศึกษา

1.5 อาจารย์ควร เข้าสอนอย่างสม่ำเสมอ /และตรง เวลาทุกครั้ง เพราะอาจารย์ ต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา และทำให้สอนได้ เต็มที่

1.6 อาจารย์ควรติดตามงานที่ได้มอบหมาย และให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ซึ่งจะ ทำให้นักศึกษามอง เห็นความสำคัญ เกิดความกระตือรือร้นในการ เรียน

2. ด้านนักศึกษา ควรปรับปรุง ใน เรื่องความรับผิดชอบต่อการ เรียนและการฝึกซ้อม การ เข้าชั้น เรียนตรง เวลา ความกล้าในการแสดงความคิดเห็น การปรับปรุงนี้อาจทำได้โดย วิทยาลัยอาจจะประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษา เองทราบ ข้อควรแก้ไขของตนเอง และให้อาจารย์ ในวิทยาลัยได้ทราบหรืออาจกำหนด เป็นนโยบายให้อาจารย์ช่วยดูแลนักศึกษาในชั่วโมง เรียน และชั่วโมง Home Room ส่วนตัวอาจารย์เองอาจช่วยได้โดย เปิดโอกาสและสนับสนุนให้นักศึกษา แสดงความคิดเห็นในขณะที่มีการ เรียนการสอน และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ส่วนผู้บริหาร ควรส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้นักศึกษา มีความรับผิดชอบและกระตือรือร้นในการ เรียน และกล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น เช่น การจัดโครงการค่ายอาสาพัฒนาชนบท โครงการอาสาสมัคร บำเพ็ญประโยชน์ เป็นต้น

3. ผู้บริหารควรมีการดำเนินการใน เรื่องต่อไปนี้

3.1 ปัญหาอาจารย์ไม่ เพียงพอและขาดอาจารย์ที่สอนโดยตรงในแต่ละ เครื่องมือ วิธีการแก้ปัญหา นอกจากการ เพิ่มอาจารย์โดยการบรรจุใหม่แล้ว สิ่งที่ต้องทำ คือ

- เชิญวิทยากรในท้องถิ่นหรือใกล้เคียง
- ผลัด เปลี่ยนหมุนเวียนอาจารย์ประจำภายในสภวิทยาลัย
- เชิญวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2 ควรปรับปรุงอาคารสถานที่ ห้องเรียน และห้องฝึกปฏิบัติให้เหมาะสมกับ การเรียนการสอน เนื่องจากการ เรียนการสอนวิชาดนตรีจำเป็นต้องมีการใช้เสียง อาจก่อความ รบกวนสถานที่ใกล้เคียง และการมีสภาพแวดล้อมที่ดีจะทำให้การ เรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

3.3 ควรมีการปรับปรุง เกณฑ์ในการรับ เข้าศึกษา ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้ได้นักศึกษาที่มีพื้นฐานทางดนตรีได้มาตรฐาน

3.4 ควรมีการสำรวจ เครื่องดนตรีที่ขาดแคลน และจำเป็นต้องใช้จริงแล้ว ดำเนินการจัดหาโดยการส่งเสริมให้ภาควิชามีกิจกรรม เสริมรายได้จากงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งเป็น วิธีการพึ่งตนเองอีกทางหนึ่ง

3.5 ผู้บริหารควรมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของวิชาดนตรี ซึ่งจะช่วยให้สามารถมองเห็นปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหา การเรียนการสอนดนตรีอย่างจริงจัง

3.6 ควรจัดสัมมนา อาจารย์ที่สอนวิชาดนตรี แลกเปลี่ยนความรู้อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการวิจัย เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนดนตรีในมหาวิทยาลัยอื่น หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ
2. ควรมีการวิจัย เฉพาะรายละเอียด เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนแต่ละหมวดวิชา
3. ควรมีการวิจัย เปรียบ เทียบพฤติกรรมการสอนดนตรีของมหาวิทยาลัยอีสานใต้ กับมหาวิทยาลัยอื่น หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ
4. ควรมีการวิจัยพฤติกรรมการ เรียนของนักศึกษาวิชา เอกดนตรีอย่างละเอียด เพื่อ ดูรูปแบบ ลักษณะวิธี เรียนของนักศึกษา
5. ควรมีการติดตามผลของผู้จบวิชา เอกดนตรีหรือบัณฑิตสายดนตรี